

Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Millumträsk, Tingstäde socken, Gotlands kommun

Uppgifter om naturreservatet

<i>Namn</i>	Millumträsk
<i>Kommun</i>	Gotland
<i>Socken</i>	Tingstäde
<i>Läge</i>	4,5 km N Tingstäde kyrka (se översiktskarta, bilaga 1)
<i>Kartblad</i>	Ekonomiska kartbladet 079 13 (07J 1d), Västris
<i>Gräns</i>	Ytterkanten av den heldragna linjen på bifogad karta, bilaga 2. Observera att den väg som berör fastighetens östligaste del ej ingår i reservatet.
<i>Area</i>	23 hektar
<i>Fastigheter</i>	Tingstäde Bryor 4:12
<i>Markägare</i>	Staten genom Naturvårdsverket.
<i>Naturvårdsförvaltare</i>	Länsstyrelsen i Gotlands län

12.8.1996

231-671-96

Beslut

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822), att avsätta det på bifogade karta, bilaga 2, avgränsade området som naturreservat. Naturreservatets *namn* skall vara *Millumträsk*.

Syftet med reservatet är att bevara ett botaniskt värdefullt våtmarksområde.

För området skall gälla de föreskrifter enligt 8-10 §§ naturvårdslagen och 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) som anges nedan.

A *Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i rätten för markägare och andra sakägare att förfoga över fastighet inom reservatet*

Utöver vad som i övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 gräva, schakta, spränga eller på annat sätt skada mark annat än i samband med rensning av befintliga diken,
- 2 nydika,
- 3 uppföra byggnad eller anläggning,
- 4 dra fram mark- eller luftledning,
- 5 anlägga väg eller stig,
- 6 avverka eller på annat sätt skada levande eller dött träd eller buske,
- 7 tillföra växtnäringsämne eller använda kemiskt bekämpningsmedel,
- 8 anordna upplag.

Utan hinder av ovanstående förbud får naturvårdsförvaltaren vidta de skötselåtgärder som anges i skötselplanen.

B *Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång*

Markägare liksom innehavare av särskild rätt till mark förpliktigas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet:

- 1 Anordningar för utmärkning av och information om reservatet.
- 2 Skötsel av området genom bete.

12.8.1996

231-671-96

C Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 föra motordrivet fordon,
- 2 bryta kvistar eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar,
- 3 plocka eller gräva upp växter,
- 4 göra upp eld.

D Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen av reservatet m m

- 1 Länsstyrelsen fastställer de anvisningar om naturvårdsförvaltningen m m som framgår av skötselplanen.
- 2 Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och Naturvårdsverkets anvisningar (SNV:s handbok "Skyltar i naturskyddade områden", avsnitt 5).
- 3 Naturvårdsförvaltare skall vara Länsstyrelsen i Gotlands län.

Grund för beslutet

Millumträsk utgör område av riksintresse för naturvården (område I 21) enligt 2 kap 6 § 2 st naturresurslagen (1987:12) enligt beslut av Naturvårdsverket den 21 december 1987.

Som ett av 18 gotländska våtmarksområden är Millumträsk upptagen i Naturvårdsverkets *Myrskyddsplan för Sverige*.

Inom området förekommer ett flertal på Gotland ovanliga växter, och bl a utgör Millumträsk en av landets rikaste lokaler för den sällsynta orkidén gulyxne.

Redogörelse för ärendet

Fastigheten Tingstäde Bryor 4:12 köptes 1984 in av Naturvårdsverket.

Förslag till beslut om bildande av naturreservat samt skötselplan för reservatet har utarbetats av Länsstyrelsens livsmiljöenhet under våren 1996 och sändes ut på remiss den 19 februari 1996.

12.8.1996

231-671-96

Beskrivning av området***Landarealens fördelning på naturtyper***

Barrsumpskog: 16,4 hektar.

Öppen myr: 6,6 hektar.

Naturförhållanden

Millumträsk (= Mellanträsk) ligger drygt 25 m över havet på den centrala delen av den numera i det närmaste helt utdikade Elinghemsmyr, en gång i tiden Gotlands tredje största myr (efter Martebo myr och Mästermyr).

Inom hela det aktuella området består underlaget av torv. Torvlagersföljden har ett djup av ca 2 m eller något däröver och underlagras av ett ungefär lika tjockt lager av bleke och kalkgyttja.

Trots att fastigheten Bryor 4:12 numera omgärdas av diken, är själva Millumträsk fortfarande förhållandevis opåverkad. Sommartid är dock myrtytan, som i sin centrala del täcks av bleke, ofta helt uttorkad.

På den centrala delen av Millumträsk, d v s den del som består av bleke, förmår endast ett fåtal växtarter att överleva, t ex ärtstarr, grönstarr och tagelsäv. Blekeytan omges av en mer eller mindre sluten vegetation av källkärrskaraktär med axag, majviva, storsileshår och tätört. Här växer också den sällsynta och rödlistade (hotkategori 2, sårbar) orkidén gulyxne. Denna art växer främst på gungflyn, i källmyrar och strandkärr och förekommer förutom på Gotland bara i ytterligare sex svenska landskap. Förekomsten i Millumträsk är en av de allra rikaste i landet - vid en inventering 1984 påträffades hela 8 300 exemplar!

Andra, mindre källkärrsbundna växter på de yttre delarna av Milumträsk är bl a vass (lågvoxen och gles), blåtåtel, knappag och slätterblomma.

Den trädlösa myrvidden omges på alla sidor av små trädjungar eller glesa skogsridåer som ofta har karaktären av tall-vass-savann. Skogen har bitvis ett rikt inslag av gran, björk, brakved och en.

Som en följd av att underlaget utanför själva Millumträsk består av en kalkfattig kärrtorv, förekommer här flera kalkskyende och därmed på Gotland sällsynta växter som lopplummer, kråkris, odon (troligen enda lokalen på Gotland) och ullsäv.

12.8.1996

231-671-96

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet (se bilaga 4).

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Thorsten Andersson, ordförande, samt ledamöterna Torsten Andersson, Solveig Artsman, Eric Carlsson, Hans Klintbom, Sonia Landin, Björn Larsson, Harriet Lihnell, Jan Lundgren, Ove Nyman, Hans af Petersens, Lennart Petersson, Ingibjörg Sigurdsdottir och Lilian Virgin samt tjänstgörande suppleanten Björn Jansson.

I handläggningen av ärendet har även förste länsassessorn Nils Strehlenert, byrådirektören Stellan Hedgren och naturvårdsdirektören Per Hansson deltagit. Per Hansson föredrog ärendet.

Thorsten Andersson

Per Hansson

Bilagor

- 1 Översiktskarta
- 2 Karta visande reservatets avgränsning
- 3 Utbredningen av öppen myr inom reservatet
- 4 Hur man överklagar

12.8.1996

231-671-96

Skötselplan för naturreservatet Millumträsk

Planen har fastställts av Länsstyrelsen den 12 augusti 1996. Fastställelsen omfattar inte den ekonomiska utredningen.

Förord

Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen i Gotlands län. Samråd har skett med bl a Naturvårdsverket och Gotlands kommun.

Innehåll

I Beskrivning av nuvarande förhållanden

- 1 Naturförhållanden
- 2 Markanvändning
- 3 Tillgänglighet
- 4 Anordningar för friluftslivet, information

II Riktlinjer för den framtida naturvårdsförvaltningen av reservatet

- 1 Disposition och skötsel av mark och vatten
- 2 Anordningar för besökare
- 3 Tillsyn
- 4 Dokumentation
- 5 Ekonomisk utredning

III Källor

12.8.1996

231-671-96

I Beskrivning av nuvarande förhållanden

1 Naturförhållanden

Se s 4.

2 Markanvändning

2.1 Skogsbruk

Den skog som förekommer inom reservatet har vuxit upp sedan myren dikades ut, och något skogsbruk i egentlig mening har aldrig förekommit inom reservatet.

Hösten 1993 röjdes ett närmare 5 hektar stort område inom fastighetens östligaste del.

2.2 Jordbruk

Något jordbruk förekommer ej inom reservatet. Sedan 1993 betas området av nöt.

Fastigheten ingår i Elinghems och Bäcks myrar dikningsföretag av år 1966.

2.3 Befintliga byggnader och anläggningar

Inga byggnader finns inom reservatet. Vintern 1992/93 instängslades hela området, och hösten 1993 byggdes en fälla nära reservatets östligaste hörn.

3 Tillgänglighet

Reservatet ligger ca 1,5 km från närmaste allmänna väg som är länsväg 672, Tingstäde-Ire. I öster gränsar det dock till en enskild väg som ägs och underhålls av Elinghemsmyr vägförening.

4 Anordningar för friluftslivet och information

Några anordningar för besökare finns för närvarande inte i området.

12.8.1996

231-671-96

II Riktlinjer för den framtida förvaltningen av reservatet

1 Disposition och skötsel av mark och vatten

1.1 Övergripande mål

Det övergripande målet med reservatets skötsel är att i huvudsak bevara naturmiljön i dess naturliga tillstånd. Den öppna myrtytan skall dock förhindras att växa igen.

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

1.2.1 Skogen

All skog skall lämnas för fri utveckling och inga avverkningar utföras med undantag för sådana som kan bli aktuella i samband med rensning av befinliga gränsdiken eller underhåll av befintligt stängsel.

1.2.2 Det öppna myrområdet

För att förhindra att de öppna delarna av myren (bilaga 3) växer igen ytterligare, något som bl a skulle missgynna gulyxnen, bör området även fortsättningsvis betas med nöt eller hästar. Betestrycket bör vara så hårt att vassen hindras att sprida sig och att tuvor av blåttåtel vid betessäsongens slut är väl avbetade.

Om enbart bete visar sig vara otillräckligt för att hålla de områden som röjdes 1993 öppna, bör underhållsröjning av stubbskott m m ske inom detta område.

2 Anordningar för besökare

2.1 Övergripande mål

Det övergripande målet skall vara att reservatet skall nyttjas i sitt naturliga tillstånd utan några speciella anläggningar för besökarna. Informationsskyltar skall dock sättas upp.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Tillgänglighet

Inga åtgärder aktuella.

12.8.1996

231-671-96

2.2.2 Vägar och parkeringsplatser

Några ytterligare vägar eller parkeringsplatser avses ej anläggas. (För närvarande finns möjlighet att tillfälligt ställa från sig en till två bilar vid fällan i sydost.) Som delägare i vägföreningen är Naturvårdsverket skyldigt att bidra till underhållet av de vägar och broar som finns på myren.

2.2.3 Information

Armerad plastskylt i storlek A2 med information om reservatet framställs av Länsstyrelsen. Skyltar sätts upp dels vid reservatets nordspets, dels vid fällan vid reservatets östligaste hörn.

2.2.4 Utmärkning av naturreservatets gräns

Reservatsgränsen skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och Naturvårdsverkets anvisningar (SNV:s handbok "Skyltar i naturskyddade områden", avsnitt 5).

3 Tillsyn

Länsstyrelsens ambulerande tillsynsman svarar för tillsynen av reservatet.

4 Dokumentation

Naturvårdsförvaltaren skall dokumentera utförda åtgärder, kostnaderna för dessa och hur de har finansierats samt förhållanden som hotar naturvårdens intressen.

5 Ekonomisk utredning

Länsstyrelsen har nedan gjort en beräkning av kostnaderna (i 1996 års penningvärde) för skötseln av reservatet.

Skötselåtgärd	Engångs- kostnad (kr)	Årtig kostnad (kr)
Utmärkning av reservatsgränsen		10.000
Framställning och uppsättande av informationsskyltar		8.000
Underhållsröjning		10.000

BESLUT

10 (11)

12.8.1996

231-671-96

Beteshävd		20.000
Vägunderhåll		2.000
Kanalrensning		1.000
Naturvårdstillsyn		5.000
Summa	28.000	28.000

Samtliga angivna åtgärder skall bekostas av staten genom anslaget för vård och förvaltning av naturreservat m m.

12.8.1996

231-671-96

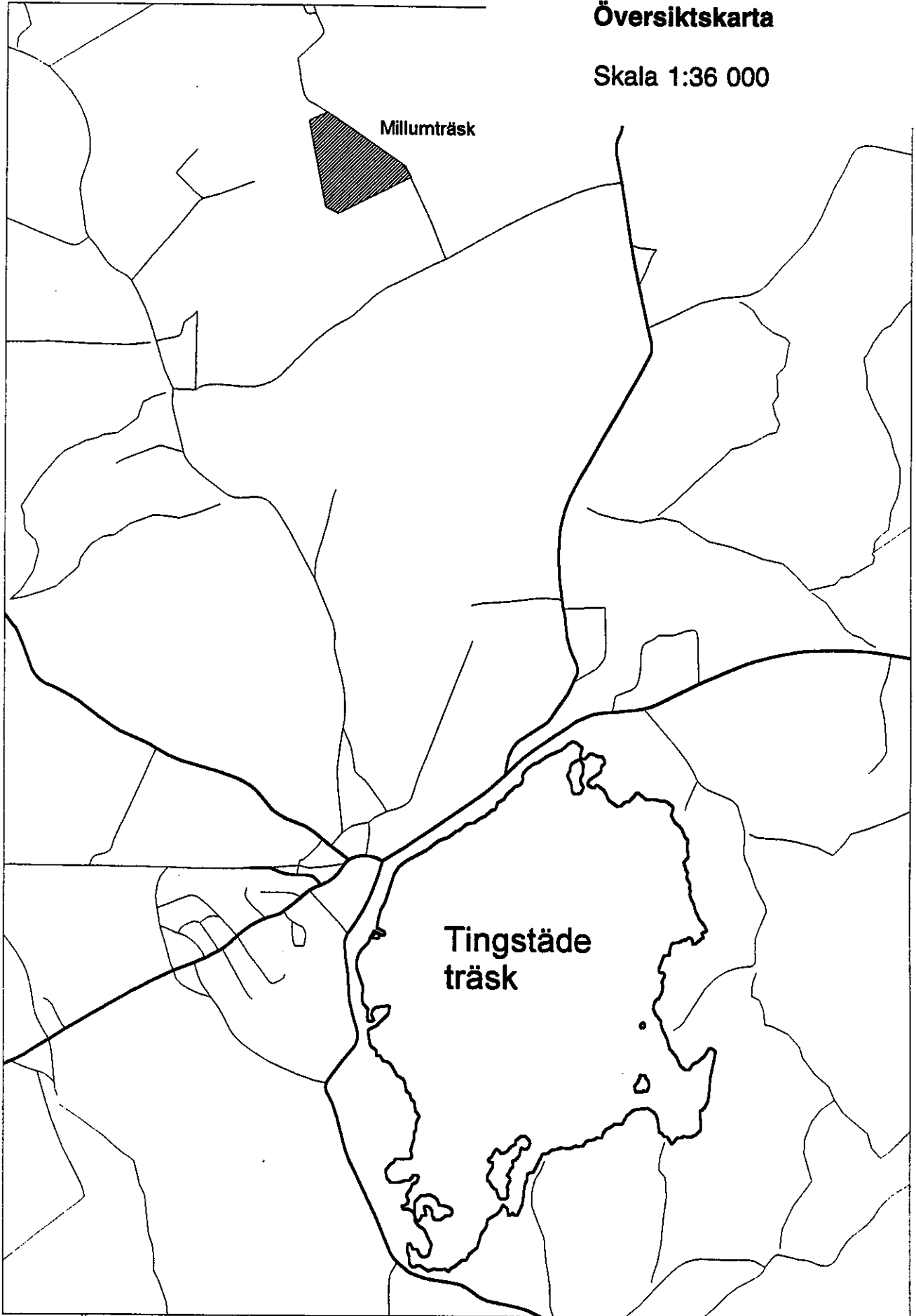
III Källor

- Andersson, A. & Jacobson, R. 1984. Översiktlig naturinventering. Botanik. - Länsstyrelsen i Gotlands län.
- Aronsson, M., Hallingbäck, T. & Mattsson, J.-E. 1995. Rödlistade växter i Sverige. - Artdatabanken.
- Högström, S. 1984. Millumträsk. - Rindi 4: 9-14.
- Länsstyrelsen i Gotlands län. 1988. Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv i Gotlands län.
- Löfroth, M. 1993. Gulyxneinventeringen 1992.
- Munthe, H., Hede, J. E. & Lundqvist, G. 1933. Beskrivning till kartbladet Kappelshamn. - SGU Ser. Aa. N:o 171.
- von Post, L. 1925. Myrar, träsk och vätar. I: Munthe, H., Hede, J. E. & von Post, L. Gotlands geologi. En översikt. - SGU Ser. C. N:o 331.
- Sernander, R. 1941. Gotlands kvarlevande myrar och träsk. - Kungl. Svenska Vetenskapsakademiens Avhandlingar i Naturskyddsärenden, n:o 3.
- Statens naturvårdsverk. 1991. Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv. - SNV Rapport 3771.
- Statens naturvårdsverk. 1992. Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv. Beskrivningar. - SNV Rapport 4037.
- Statens naturvårdsverk. 1994. Myrskyddsplan för Sverige.
- Sturevik, B. & Högström, S. 1984. Myggnycklar *Liparis loeselii* på Gotland.

Bilaga 1

Översiktskarta

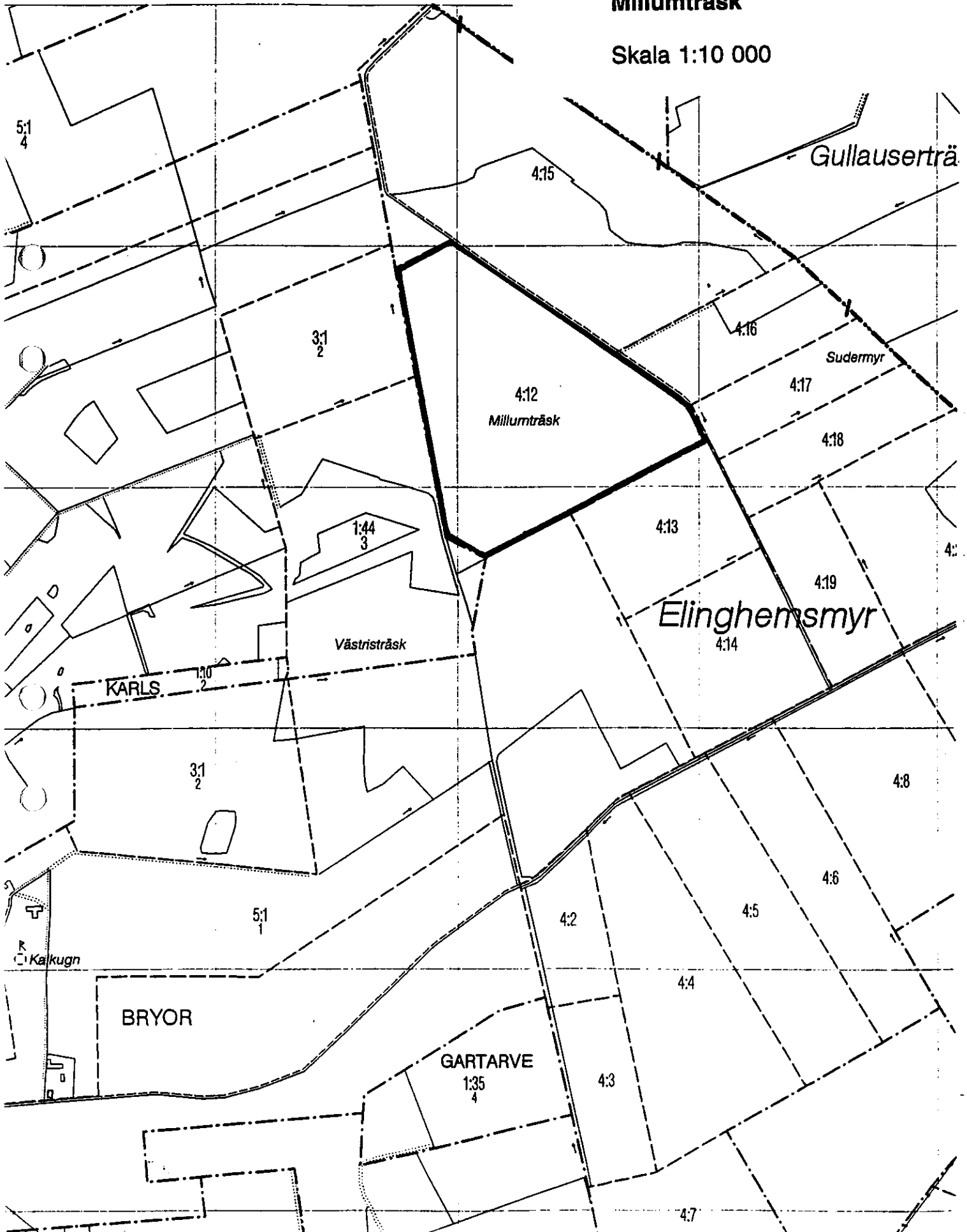
Skala 1:36 000

Bilaga 2

Gräns för naturreservatet
Millumträsk

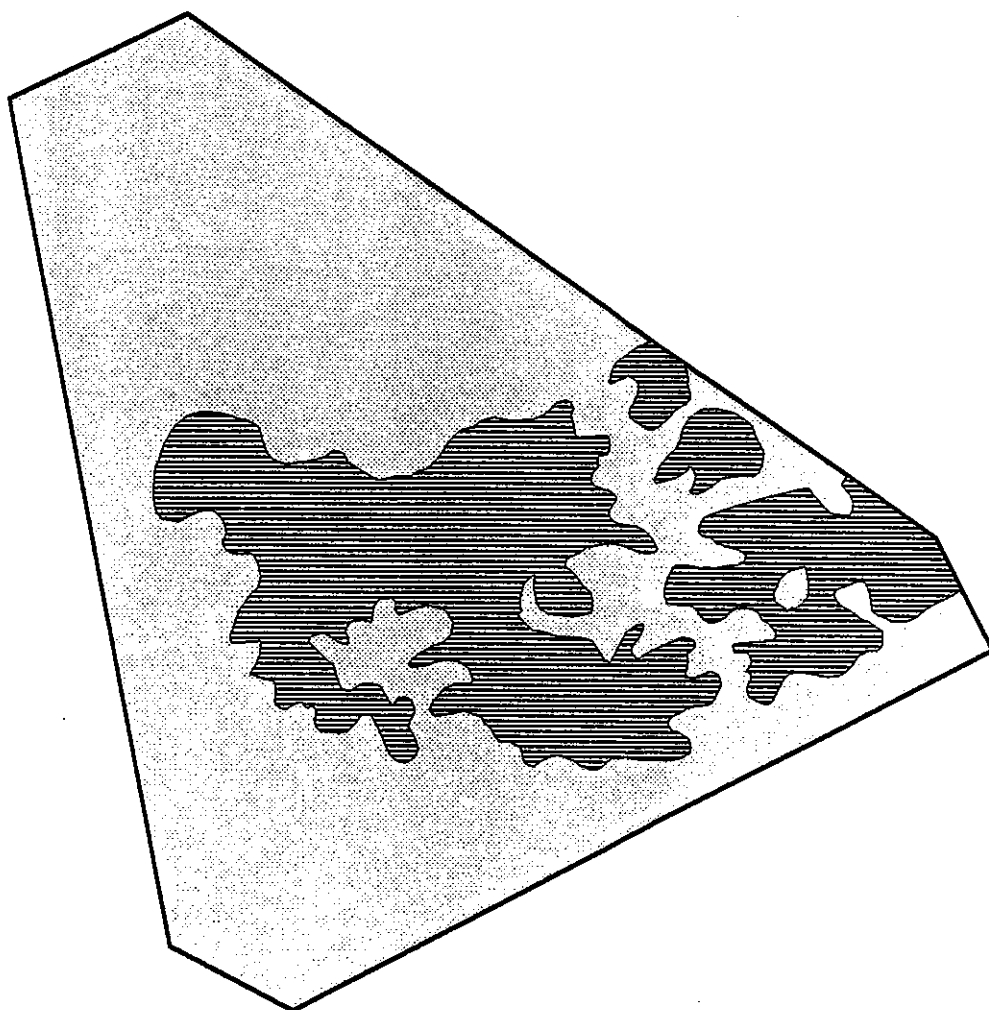
Skala 1:10 000

Bilaga 3

**Utbredningen av öppen
myr (vågrät streckning)**

Skala 1:5 000

Hur man överklagar hos regeringen

Om Ni är missnöjd med Länsstyrelsens beslut, kan Ni överklaga detta hos regeringen, Miljödepartementet.

Det gör Ni genom att i brev till regeringen

- tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer (diarienumret) och
- redogöra för dels varför Ni menar att Länsstyrelsens beslut är felaktigt, dels hur Ni anser att beslutet skall ändras.

Ni undertecknar brevet, förtydligar namnteckningen och uppger postadress och telefonnummer.

Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.

Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er.

Brevet skall lämnas/skickas till Länsstyrelsen och inte till regeringen.

Länsstyrelsens adress och telefonnummer är:

Länsstyrelsen i Gotlands län
621 85 Visby
tel 0498-29 21 00

Länsstyrelsen måste ha fått Ert brev inom tre veckor från den dag Ni fick beslutet, annars kan Ert överklagande inte tas upp.

Om något är oklart, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.